

Szerb Köztársaság,
Oktatási, Tudományügyi és Technológiai Fejlesztési Minisztérium,
Belgrád

Újvidéki Egyetem BTK,
Magyar Nyelv és Irodalom Tanszék,
Újvidék

KÖZSÉGI ANYANYELVI VERSENY

2018/2019.

4. osztály

A tanuló kódja: _____

Pontszám: _____

UTASÍTÁS A TESZT MEGOLDÁSÁHOZ

Az anyanyelvi versenyre készült teszt összesen húsz feladatot tartalmaz, megoldásukra 90 perc áll rendelkezésedre. A feladatlagra írd fel a kódodat, majd figyelmesen olvasd végig a feladatokat! A feladatokat tetszés szerinti sorrendben oldhatod meg. Ne feledd, hogy a végleges válaszaidat golyóstollal kell beírnod, mivel a ceruzával írt megoldásokat a javító tanár nem értékelheti. De ügyelj arra is, hogy munkád áttekinthető, igényes külsejű legyen! Ha előbb befejezted a munkát, nézd át újra a megoldásokat, és csendben hagyd el a tantermet!

Sok sikert kívánunk!

Javította: _____

_____

A novella reggel hattól hat óra nyolc percig élt, a váralji kifagyott utca kukacsörömpölésében, a tömör sötét és a kenyérboltból kiszűrődő fénypászma határán. Ott tekergett a kövön, gumicső-mereven, slag-kockásan és deresen, miként az télidőben megszokott. Nem erőteljes és nem szép, nem határozott, nem konok, nem célratörő, nem szinonima és nem metafora, egyáltalán nem igen és nem nem. Műanyagszerű műanyag-valóság, amelytől éppen az időpont vette el a rá vélhetően jellemző hajlékonyságot, ha a sziszegést nem is. Sziszegett, kiszámítottan és hirtelen, ahogy ráhajtott a kukás autó, megtaposta testét és kilötte a csővég kígyószájába fagyott dugaszt. Csörömpölés, üveggocogás, végig az utcán, le a lejtőn, a fekvőrendőrig. *Ott, ott állhatott meg*; kell, hogy föltartóztassa valami az év legrövidebb nappala előtt.

A kisnovella terében s idejében a gumicsőnek arra is módja volt, hogy nagy kényelmesen visszanyerje eredeti alakját, csupán a dér, ami az előző napon futotta be, a dér hullott le a testéről, és a hang vált el tőle, visszatéríthetetlen stílusbravúrként. Ismétlés ez mégis, ismétlése háromszorosan is a kútmélyi kígyónak, amelyről sem én, sem más nem tudja megmondani, hogyan kerülhetett oda, annyira ismeretlen és kiszámíthatatlan. És kimondhatatlan is. Háromszor jártam a kígyós kútnál; kilenc, hat és három éve. [...]

(Géczi János: *Kígyó a kútban*)

1. Olvasd el figyelmesen a szemelvényt, majd **állapítsd meg az alábbi állítások igazságértékét!** Karikázd be az **I** betűt, ha igaznak tartod az állítást, illetve a **H**-t, ha hamisnak tartod azt!

a) A novella reggel hattól hat óra nyolc percig tekergett a kövön.	I	H
b) A kígyó a kenyérboltból kúszott ki az utcára.	I	H
c) A kukás autó áthajtott a kígyón.	I	H
d) A kígyó a narrátor emlékében, képzeletében él.	I	H
e) A gumicső juttatta eszébe a narrátornak a kútmélyi kígyót.	I	H

2. Állapítsd meg, **milyen fajtájú alárendelő összetett mondat** a szemelvény második mondata, és **milyen sajátos jelentéstartalmat** hordoz! **Írd a vonalra** a helyes választ!

Ott tekergett a kövön, gumicső-mereven, slag-kockásan és deresen, miként az télidőben megszokott.

Az alárendelő összetett mondat fajtája: _____

Sajátos jelentéstartalma: _____

3. **Keress** a szövegrészletben **két összetett főnevet**, amelyeknek **előtagja anyagnév!**

_____

4. **Melyik az a mondat** a szemelvényben, amelyeknek többszörösen **halmozott állítmánya** van, és mégis **hiányos**? Másold le a vonalra!

---

5. **Keress meg** azt a **birtokos jelzős szószerkezetet** a szemelvényben, amelyben a **birtokos jelzőnek** befejezett melléknévi igenévi minőségjelzője van! **Másold le** a vonalra!

---

6. **Másold ki** a szemelvényből mindazokat a szavakat, amelyeknek **hangutánzó tulajdonságuk** van!

---

7. **Másold ki** a szemelvényből a **fosztóképzős** szóalakokat!

---

8. **Keress meg** a szemelvényben azt az **egyszerű mondatot**, amelyik **sámhatározóval** kezdődik, és olyan **értelmezővel fejeződik be**, amelyet **halmozott mennyiségjelzői szószerkezet** bővít! **Másold le a vonalra** a mondatot!

---

9. A szövegrészlet **slag-kockásan** összetételének előtagja a német **Schlauch** szóból ered. A magyarországi bizalmas nyelvhasználatban még **slág** vagy **slaug** alakban is használatos jövevényszó. **Magyar szinonimája** (összetett főnév) **kétszer fordul elő** a szemelvényben: először egy háromtagú szóösszetétel előtagjaként, másodsor önmagában. **Melyik az a szó?**

---

10. **Mit jelent** a szemelvény **fénypászma** főneve? **Értelmezd rokon értelmű szóval!**

---

11. **Keress meg** a szemelvényben azt a **két igét**, melynek révén a **kígyó szokásos viselkedési formái átruházódnak a gumicsőre**! **Másold le** az igéket a vonalra!

---

12. **Függőleges vonalakkal bontsd morfémaira** az alábbi **szóalakokat**, majd **számozással minősítsd** a szóelemeket! (Szótő = 1; képző = 2; jel = 3; rag = 4. Az igekötőt tőmorfémanak tekintjük.)

v i s s z a t é r í t h e t e t l e n

k i s z á m í t o t t a n

13. A novella cselekménye egy téli hajnalon, pirkadat előtt játszódik. A szemelvény egyik mondatának **időhatározói alaptagú szószerkezete** alapján pedig még arra is következtethetünk, hogy a leírt esemény minden bizonnyal december 21-ének hajnalán történik. **Melyik ez a szószerkezet? Másold le a vonalra!**

---

14. Nemrégiben elmenőben hallottam, hogy valaki beszélgetés közben azt mondta beszédpartnerének, hogy egy közös ismerősük rendszerint „**kígyót-békát összehord**”. A beszélgetőtárs nem ütközött meg ezen, holott ebben a kijelentésben **két szólásunk vegyült össze. Válaszd szét őket!**

a) Kígyót-békát _____

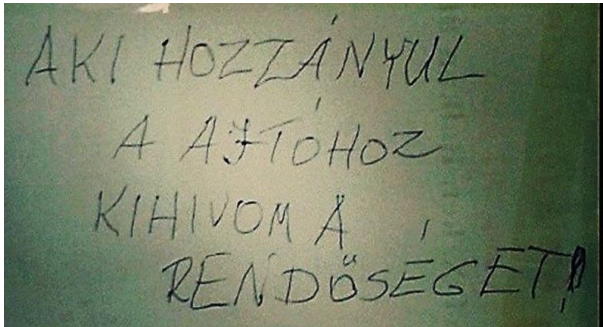
b) _____ összehord

15. **Alakítsd át célhatározói összetett mondattá** az alábbi egyszerű mondatot!

Elment a színházba ellenőrizni az előadás kezdetének időpontját.

---

16. A lakótársak gyakran lépcsőházi kiírásokkal üzennek egymásnak, ezek azonban sok esetben nem a helyesírás és a nyelvhelyesség mintaképei. **Hozd helyre szerkezetileg** az alábbi kiírásban szereplő **feltételes mondatot**, valamint **a többi helyesírási és nyelvhelyességi hibát is javítsd ki!**

(AKI HOZZÁNYUL A AJTÓHOZ KIHIVOM A RENDŐSÉGET!)

---

17. **Találd meg** az alábbi szavak **szinonimáit** úgy, hogy a rokon értelmű szó **a magánhangzók közül csak a megadottat tartalmazza!** Pl. gyógykenőcs *a*-val = balzsam

a) porció – *a*-val: _____

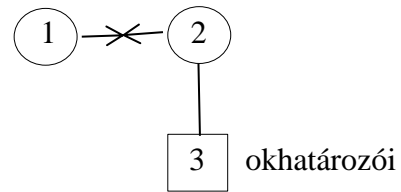
b) archeológus – *é*-vel: _____

c) dekorál – *í*-vel: _____

d) pizsmog – *ö*-vel: _____

18. Az alábbi **mondat**egységeket szerkeszd össze úgy, hogy a kapott **összetett mondat** megfeleljen a **mellékelt szerkezeti ábrának!**

1. Elmentem a piacra.
2. Gyorsan visszafordultam.
3. Otthon felejtettem a pénztárcámat.

19. Miből fakad az alábbi **idézet** első mondatának **félreértelmezhetősége**?

Ön dönt, iszik vagy vezet!
De egyszerre a hármat
ne csinálja!

20. A következő mondatokat egészítsd ki a *fáradtság* vagy *fáradtság* szóval!

- a) _____ot nem kímélve dolgozott.
- b) Egy jó álom minden _____ot helyrehoz.
- c) Időt, pénzt, _____ot takarít meg.
- d) _____től szédelegve lépett be az ajtón.
- e) Köszönöm a _____od!

